

Retrats de museu

El dia que es va inaugurar el Teatre-Museu Dalí de Figueres, el seu creador i fundador va dir que l'objectiu era convertir-lo en "meca espiritual i artística d'Europa". Segurament, per a la majoria dels assistents, aquesta definició del museu es va veure com una nova boutade de Dalí, però per a ell tenia una explicació ben senzilla, volia veure el seu museu ple de gent, amb l'estusiasme que desprenen les multituds quan van a un estadi, amb la devoció dels pelegrins d'un santuari. És clar que llavors, quan el debat encara girava sobre les obres que hi hauria al museu i sobre les afinitats polítiques de l'artista, ningú no es va entretenir en desxifrar aquestes paraules. Però Dalí havia après als Estats Units que l'obra d'un artista sense espectadors no existeix i duia a l'extrem aquest principi dient que l'important era que el visitant sortís satisfet i si faltaven originals per a completar la seva exposició ja hi posaria fotos dels quadres.

No ha de sorprendre tampoc que, durant anys, Dalí preguntés repetidament als seus col·laboradors pel nombre de visitants i volgués saber fins on arribaven les cues. Era el senyal del triomf. I ho va ser fins a aconseguir-ne un eslogan: "El Dalí és el segon museu més visitat de l'Estat després del Prado".

En aquest museu teatral han estat molts els fotògrafs que han buscat en els seus racons els secrets del somni dalinià. Però molt pocs s'han fixat en la gent, autèntics protagonistes de l'escena. D'aquí l'originalitat de Jordi Puig d'esperar el visitant al final del recorregut. Ell retrata la gent. Aparentment passen per davant de la càmera com si ho fessin davant d'un fotomaton. Però quan veus les seves imatges, i tant li fa si són gent de Lladó, bessons, bigotuts o visitants de museu, hi endevines una mà oculta que els dona vida davant l'objectiu. Els 128 retrats del Teatre Museu acaben de gaudir d'una obra d'art i estan sota la fascinació daliniana. Jordi Puig era allà, en aquest instant precís, quan encara la mirada a l'horitzó evoca el darrer quadre contemplat. En el segle XIX, quan neix la fotografia, els pintors es van sentir amenaçats. Pensaven que era una tècnica més perfecta que la seva a l'hora de recrear imatges. A poc a poc van adonar-se que ells podien, a través de la seva pintura, interpretar millor la realitat. I molts pintors es van servir de la fotografia com a base del seu treball. Després la fotografia ha evolucionat i els fotògrafs-artistes han entès que la seva tècnica els permet també la interpretació.

Pintura i fotografia són dues formes d'expressar la realitat i un retrat es pot fer des de les dues vessants. Cartier-Bresson deia: "M'agraden els rostres, el que signifiquen, perquè tot hi és inscrit". I aquestes petjades

és també el que busquem en els rostres dels visitants del Teatre-Museu.

Si Dalí visqués encara a la Torre Galatea de Figueres li demanaria a en Jordi Puig que es quedés per sempre a immortalitzar els seus visitants. "Ara pel mateix preu els donarem una foto", diria. I a en Jordi Puig li pagaria amb una pintura. "Prometre no fa pobre", acostumava a repetir Salvador Dalí.

JOSEP PLAYÀ MASET
Periodista